Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876 — Entered as Second Class Matter, September 21. 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879. — TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 115. — ŠTEV. 115. — NEW YORK, MONDAY, MAY 17, 1926. — PONDELJEK, 17. MAJA 1926. — VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV.

PILSUDSKI DIKTATOR POLJSKE

Načelniki poljske vlade so se vdali maršalu Pilsudskemu, ki je postal s tem diktator. — Ko se je razkadil dim bitke, je Varša "slovesno" pokopala svoje mrtve. — Predsednik poljske republike je resigniral.

VARŠAVA, Poljska, 16. maja. — Včeraj se je razkadil dim bitke. Meščani oblečeni v žalno obleko, so pokopali v javnem pogrebu neštete mrtve, ki so padli v državljanski vojni. Razventega pa se nahaja na stotine ranjenih v javnih in privatnih bolnicah mesta.

Nad mestom vlada pokoj grobišča. Javna služba se vrši redno, z izjemo pouličnih kar, ki morajo čakati, da se popravi razdrte ceste.

Maršal Pilsudski je pričel organizirati civilne oblasti, in pri tem mu pomaga M. Rataj, predsednik poslanske zbornice. M. Jaroševski je bil imenovan komisarjem za notranje zadeve. Roman Knoll, prejšnji poljski poslanik v Moskvi, pa je bil imenovan komisarjem za zunanje zadeve.

Včeraj zvečer je bil stvorjen kabinet, kateremu načeluje profesor Karl Bartel kot ministrski predsednik. Maršal Pilsudski je prevzel mesto vojnega ministra. Novi kabinet bo danes zaprisežen.

Maršal Pilsudski namerava "štabilizirati" armado ter izvesti svoje odredbe na "ustaven" način. Rekel je, da hoče obdržati v Varšavi le zadostno število čet, da se zavaruje pred možno protirevolucijo, katero organizirata v Poznanju generala Haller in Sikorski.

Od predvčerajšnjem naprej so čete Pilsudskega polagoma zavzemale ceste in ulice, katere so branile vladne čete. Najostrejši boji so se završili v bližini vojnega ministrstva.

Tekom popoldneva je postalo jasno, da se morejo vladne čete upirati le še malo časa. Med tem so čete Pilsudskega zavzele Belvedere palačo, kjer se je baje nahajal predsednik s člani svojega kabineta.

Čete Pilsudskega so našle in aretirale le enega ministra, namreč Čondinskija. Našli so tudi avtomobil predsednika ter ga odvedli v glavni stan Pilsudskega, s čemur je bil vzbujen vtis, da je bil predsednik ujet.

Predsednik je pobegnil ter dospel v vas Avgustovska, ki se nahaja par milj izven Varšave. Kmalu nato je dospela iz te vasi resignacija predsednika in njegovega kabineta.

WASHINGTON, D. C., 16. maja. — Več kot sto ljudi je bilo ubitih in več sto ranjenih tekom bojev v Varšavi med četami maršala Pilsudskega ter vladnimi četami, soglasno s poročili ameriškega poslaništva v Varšavi. Noben Amerikanec ni bil ubit ali ranjen.

BERLIN, Nemčija, 16. maja. — Wolffov urad poroča iz Varšave, da je poverjeno profesorju Edmundu Bartelu z vseučilišča v Lvovu stvorjenje novega kabineta. M. Rataj, predsednik poslanske zbornice, je prevzel začasno predsedništvo.

LONDON, Anglija, 16. maja. — Tukajšnji poljski krogi se boje dolge državljanske vojne na Poljskem. Poljaki so prepričani, da je stvar še poslabšalo dejstvo, da se je maršal Pilsudski polastil Belvedere palače ter prevzel vodstvo državnih poslov.

Med glavnimi nasprotniki Pilsudskega je general Haller, ki je obiskal Združene države leta 1923. General Haller je ignoriral armadna povelja, ki so ga poslala v pokoj ter skuša sedaj zopet ustanoviti svojo srečo s tem, da porazi Pilsudskega, ki je bil njegov politični nasprotnik že dolgo let. General Sikorski, ki je tudi odločen nasprotnik Pilsudskega, uživa velik ugled v političnih in vojaških krogih, ker je služil leta 1923 kot ministrski predsednik ter je bil že dvakrat vojni minister.

Rojaki, naročajte se na "Glas Naroda", največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

"Norge" je završila svoj polarni polet.

Po nestrpnem pričakovanju, ki je trajalo več kot dva dni, je razveselila svet novica, da je polarna zračna ladija Norge varno pristala v Teller, Alaska, 75 milj od Nome. — Amundsen poroča, da je bila ekspedicija s k r a j n o uspešna.

Mrzli zračni valovi so v soboto sporočili vest, da je dospela vodljiva zračna križarka "Norge" varno v Teller, Alaska, pet in sedemdeset milj severozapadno od Nome, s čemur je bil razpršen strah celega sveta glede usode prve ekspedicije preko Severnega tečaja iz Evrope v Ameriko.

Ko je prišla velika ladja preko Severnega tečaja, ki predstavlja skrajno severno os zemeljske kroglje in kjer je vsepovsod led, je spustila na tla zastave treh narodov in odposlana je bila brzojavka, ki je oznanjala celemu svetu veselo novico. Odtod pa je krenila zračna ladja proti Point Barrow, kamor je dospela v primernem času.

Nato pa je sledilo osem in štirideset ur molka, mučnega molka, ki je od minute do minute povečeval napetost celega sveta. Ko pa je bil ta molk prekinjen, se je poslalo brzojavke predsedniku Združenih držav in drugim najbolj odličnim osebam sveta.

Vspričo bližine polarne luči so zračne razmere pogosto skrajno neugodne za radijska sporočila.

NOME, Alaska, 16. maja. — Velika zračna ladja "Norge" je prišla včeraj skozi arktično ozračje ter završila s tem brez vsake večje nezgode epohalno potovanje preko Severnega tečaja, s Špicbergov v Alasko.

— Vse dobro na krovu. Potovanje je bilo velik uspeh, — se je glasilo v radijskem sporočilu, katero je poslala zračna ladja semkaj. Nikakega pojasnila pa se ni nudilo glede dolgega molka in tukajšnji izvedenci pripisujejo ta molk takozvani štatiki.

Lincoln Ellsworth, ameriški član ekspedicije, je brzojavil newyorškemu "Timesu":

Na krovu Norge, Teller, Alaska: Norge je pristala v četrtek, 13. maja ob osmih zvečer po času v Alaski ali ob treh v petek zjutraj po newyorškem času v Teller, 91 milj zapadno od Nome, po poletu 71 ur iz Kings Bay na Špicbergih ter preko Severnega tečaja. Program ekspedicije je bil s tem udejsvovan. Norge bo demontirana tukaj. Cela posadka je zdrava.

WASHINGTON, D. C., 16. maja. — Prva novica o prihodu polarne križarke Norge v Teller, Alaska, je prišla v Washington včeraj zjutraj v sporočilu na glavnega signalnega častnika iz armadne radijske postaje v Nome, Alaska.

Obvestilo urada glavnega signalega častnika se je glasilo:

— Urad glavnega signalnega častnika je sprejel poročilo iz Nome, Alaska, da se nahaja Norge v Teller, Alaska, nekako 75 milj severoiztočno od Nome.

Podadmiral William Moffet, načelnik urada za mornariško aeronavtiko, je izjavil včeraj popoldne v nekem svojem ugotovilu, da je prišel uspeh zračne križarke prav ob primernem času, da opraviči vero Amerike v zrakoplove lažje kot zrak, o katerih je prepričan, da so prav posebno usposobljeni za polarne ekspedicije.

RIM, Italija, 16. maja. — Novica, da je dospela zračna ladja Norge varno v Alasko je vzbudila včeraj popoldne spotano radost celega prebivalstva. Mesto, v katerem je bila zgrajena zračna ladja, je dobilo takoj praznično lice. Velike ljudske množice so napolnile ceste, zavihrale so zastave in oglasil se je tudi zgodovinski zvonec na občinski hiši. Zvečer je bilo mesto razsvetljeno.

Kralj, ministrski predsednik Mussolini in žena polkovnika Nobile so bili prvi informirani o srečnem zaključku potovanja. Kralj in Mussolini sta takoj poslala Mrs. Nobile svoje čestitke. Kmalu nato je dobila Mrs. Nobile brzojavko od svojega moža iz Alaske, v kateri ji je sporočil, da se mu je zdelo celo potovanje "kot sen".

Dal je tudi izraza svojemu mnenju, da se bo zračne ladje uporabljalo v bodočnosti na trgovskih potih preko polarnega ozemlja, ki bodo vezale Evropo z Daljnim iztokom.

Prejšnji doživljaji Amundsena.

Polet zračne ladje Norge je ugotovil največjo neraziskano ozemlje sveta. Raziskovalci niso zapazili pod seboj nikake zemlje. Dokazali so, da ne vsebuje to ozemlje, ki je bilo preje popolnoma nepoznano, nikake večje celine. Kljub temu pa je mogoče, da se nahajajo na obeh straneh poti zrakoplova majhni otoki vulkanskega izvora.

Neraziskano ozemlje obsega nekoliko manj kot en milijon kvadratnih milj. Amudsen, Ellsworth in Nobile so ga presegali na pol. Ker so lahko videli na razdaljo petdesetih milj na obe strani, so na ta način raziskali nekako 60 tisoč kvadratnih milj dosedaj popolnoma nepoznanega ozemlja.

Potovanje zračne ladje Norge iz Rima v Teller, Alaska, je najdaljše kar jih je kedaj vprizorila kaka zračna ladja. Skupna razdalja je znašala 6820 milj.

PREDLOGI BALDWINA ZA PREMOGARJE

Angleški premogarji so dobili od ministrskega predsednika Baldwina predloge za uveljavljenje miru v industriji. — Železniški tajniki so podpisali dogovor z delavci.

LONDON, Anglija, 16. maja. — Ministrski predsednik Baldwin je predložil premogarjem ter lastnikom premogovnikov predloge za uravnavo premogarske stavke. Ti predlogi vključujejo nadaljno vladno podporo v znesku $15,000,000 za nedoločen čas. Nadalje obljublja vlada, da bo sprejela še v sedanjem zasedanju parlamenta štiri postave, ki bodo prestavile v dejstvo poročilo kraljeve premogovne komisije za amalgamiranje premogovnikov. Ustanoviti se hoče narodno mezdno oblast, slično oni, ki že obstaja za železnice. Premogarji naj bi sprejeli gotova skrčenja mezd ter stopili v pogajanja z lastniki glede delavnega časa.

Delegati premogarjev so se sestali včeraj zjutraj. Tajnik Cook je izjavil, da je treba predloge predložiti delavcem samim, predno se bo razpravljalo o njih.

Med londonskimi podulničnimi železnicami ter njih uslužbenci je bil sklenjen dogovor, na temelju katerega se bo pričelo redno obratovanje na vseh progah podulične železnice, pocestne železnice in busov.

Stavka železničarjev je bila uravnana na tak način, da bodo zopet nastavljeni uslužbenci, ki so zastavkali, kakorhitro bodo to dovoljevale prometne razmere ter bo mogče najti za njih dela. Družbe so si pridržale pravico, da eventualno zahtevajo povratek škode, katero so trpele vsled stavke.

Organizacije so se obvezale naročiti svojim članom, da ne bodo zastavkale, ne da bi se preje pogajale z družbami. Nadalje so se obvezale, da ne bodo podpirale svojih članov, ki bi zastavkali na neavtoriziran način.

V poslanski zbornici je rekel ministrski predsednik Baldwin, da nudijo po njegovem mnenju novi predlogi dobro priliko za uravnavo premogarske stavke. Prišel je do prepričanja, da ne obstaja nobena možnost, da bi mogli skleniti obojestranski dogovor brez vmešavanja vlade.

Prejšnji ministrski predsednik MacDonald je izjavil, da bi bilo prilično, če bi bil pri pogajanjih med premogarji in delodajalci navzoč ministrski predsednik Baldwin ali kak drugi, ki ima upliv na obe strani. V drugačnem slučaju je lahko mogoče, da bo ta ali ona stran prekinila pogajanja radi povsem malenkostnih diferenc.

Tajnik federacije transportnih delavcev, Bevin, je objavil včeraj popoldne, da je bila uravnana stavka na londonskih okrajnih tramvajih.

Posledice angleške generalne stavke.

Anglija je mirna, ko izginjajo sledovi generalne stavke. — Promet v Londonu je normalen, a š e vedno obstajajo razmere kot v časih sile.

LONDON, Anglija, 16. maja. — Anglija se je pričela pomirjati po generalni stavki, ki je trajala devet dni. Industrijalna kriza še davno ni končana, kajti pristaniški delavci stavkajo še naprej v večini pristanišč, dočim se upirajo številni železničarji pogojem, katere so podpisali njih voditelji s posameznimi številnimi železniearni. Tudi tiskarska industrija ne more poslovati radi spora, ki se je unel radi vprašanja "open shopa".

Londonski promet je postal včeraj skoro normalen. Isto velja glede drugih mest.

Najbolj upapolno znamenje je bil utis po posvetovanju premogarskih delegatov z ministrskim predsednikom glede pogojev za mir v premogovni industriji je bil, da bodo možje sprejeli pogje, čeprav ne posebno rade volje.

DEPORTACIJA PAPEŽEVEGA ZASTOPNIKA

MEXICO CITY, Mehika, 16. maja. — Mehiška vlada je včera jodredila deportacijo velečastitega George Caruana, papeževega zastopnika v Mehiki ter ameriškega državljana, na temelju izjave, da je prišel v Mehiko neprimerno s tem, da je prikrival svojo identičnost in misijo. Msgr. Caruana je zanikal trditve mehiške vlade, vendar pa je izjavil, da bo še danes odpotoval v Združene države.

Odklonil je vsak komentar glede akcije mehiške vlade. Tudi ameriško poslaništvo ni izdalo nobenega ugotovila.

Vstop papeževega nuncija preko Juareza je imel za posledico, da je bil odpuščen tamošnji priseljeniški komisar.

Deportacija tega prelata je višek sedanje faze verskega položaja v Mehiki v zvezi z izvedenjem določb nove mehiške ustave glede svečeništva in cerkvene lastnine. To gibanje se je pričelo pred več kot enim stoletjem in njegov namen je bil omajati moč katoliške cerkve posebno pa moč priseljenih španskih duhovnikov, ki žive na stroške nezavednega mehiškega naroda.

Afera mladega milijonarja Warda.

Policija je definitivno opustila teorijo, da je bil mladi Ward umorjen. Pogrešanega moža so videli dne 6. maja popoldne v Philadelphiji, kjer je izginila sled za njim.

Waltera S. Warda so zadnjič videli ob štirih popoldne dne 6. maja v Philadelphiji. Policija v New Yorku in Trentonu je opustila teorijo, da je bil ubit.

Oproščeni morilec Clarence Petersa se je oglasil pri nekem trgovcu ter zapustil njegov urad ob štirih, je izjavil kapitan John Ayres, načelnik urada za pogrešane osebe. Ob istem času pa je izjavil kapitan, da je odredil aretacijo? Stanley Lewisa in Charles Rossa ali Russo, izsiljevalca Warda v zadevi Petersa.

Policija deluje v prepričanju, da je izginil Ward radi zadreg v biznesu, izgub pri igri in da se izogne odškodninskemu procesu za $50,000, katerega so naperili proti njemu stariši Petersa. Ta proces se bo v kratkem pričel tukaj ter je znano, da je živel Ward v strahu pred križnim zaslišanjem v tem procesu.

Medtem pa sta žena in brat pogrešanega moža še nadalje javno zatrjevala, da je gotovo postal žrtev nasilnosti "stare gange", ki ga je zasledovala radi umora Petersa.

Kapitan Ayres ni hotel objaviti imena trgovca v Philadelphiji, katerega je obiskal Ward, da ga zavaruje pred radovedneži.

Predsednikova jahta v v Washingtonu.

WASHINGTON, D. C., 16. maja. — Danes zjutraj je dospel sem predsednik Coolidge na jahti Mayflower. Predsednik se je mudil par dni v Williamsburg, Va.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU

Danes so naše cene sledeče:

Jugoslavija:

500 Din. — $ 9.45 — 2000 Din. — $37.00
1000 Din. — $18.60 — 5000 Din. — $92.00

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje "Poštna hranilnica" v Ljubljani.

Italija in zasedeno ozemlje:

200 Lir — $ 8.20 — 500 Lir — $19.50
300 Lir — $12.00 — 1000 Lir — $38.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir, računamo po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjem in Liram ni stalna, menja se večkrat in nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče počati natančne cene vnaprej; računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

Pošiljatve po brzojavnem pismu izvršujemo v najkrajšem času ter računamo za stroške $1.—.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK.
Telephone: CORTLANDT 4687.

GLAS NARODA
(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)
Frank Sakser, *president.* Louis Benedik, *treasurer.*
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"
Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko in Kanado	*$6.00*	*Za New York za celo leto* *$7.00*
Za pol leta	*$3.00*	*Za pol leta* *$3.50*
Za četrt leta	*$1.50*	*Za inozemstvo za celo leto* *$7.00*
		Za pol leta *$3.50*

Subscription Yearly $6.00.
Advertisement on Agreement.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.
Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.
"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

PRINTED BY UNION LABEL LOUNGE RADFS NEW YORK CITY

DIKTATOR PILSUDSKI

Soglasno z zadnjimi poročili je zavojevala "revolucijorna" armada maršala Pilsudskija Varšavo ter zasedla vladna poslopja. Čete Pilsudskija so se polastile tudi drugih važnih središč in okrajev poljske republike in vsled tega se je približala vlada Pilsudskija. Taka vlada bi imela maršala Pilsudskija za svojega vrhovnega načelnika, to je predsednika, ministrskega predsednika, vojaškega vrhovnega poveljnika in z eno besedo za diktatorja. Parlament ali Sejm bi se razpustilo novih volitev, bi se ne razpisalo in na prestol bi se dvignilo fašizem v poljski obleki. To in nič drugega je program Pilsudskija, proti kateremu hoče stopiti poljska socijalistična stranka, kot poročano, v generalno stavko.

Pilsudski, ki je bil še po samoosvojitvi Poljske član poljske socijalistične stranke, ki pa je postal v zadnjih letih tako nacijonalističen in militarističen, da ni mogel še nadalje ustrajati v socijalistični organizaciji, je ponižen sluga poljskega industrijalizma ali kapitalizma. Dokler so mislili slednji, ki stoje za njim, da bodo mogli doseči svoje cilje s pomočjo ustavne oblike, je bil tudi on demokrat. Kakorhitro pa se je preobrnil veter in kakorhitro se je izkazalo, da ni mogoče ustaviti finančnega poloma, da ni mogoče odstraniti zalumpanja poljske industrije in da ni več mogoče doseči politične "štabilizacije" z rednimi sredstvi, je postal Pilsudski, ki se je v svetovni vojni naučil igrait soldata, Mussolini v majhnem obsegu, ki je videl le še v zgraditvi fašistovske diktature odrešitev Poljske. V govorih in člankih je zastopal vsled tega v zadnjih letih neprestano misel, da je mogoče rešiti gospodarske probleme Poljske le s pomočjo vlade enega moža, ki bi bila edina zmožna naložiti še večje breme davkov na ramena delavcev in kmetov ter pomnoziti dobičke vladajočega razreda.

Prejšnji socijalistični urednik krakovskega "Naprzod" je že davno pripravljal ta puč. Vsled tega je užival sedaj tudi prednost, da je imel svoje častnike in pristaše na strategično važnih točkah. Povsem mirno lahko rečemo, da kontrolira Pilsudski poljsko armado in da se lahko zanese na njeno lojalnost. To mu daje neizmerno prednost nad vlado, ki je naravnost brez moči in ki se ne more že iz tega razloga postaviti bodočemu diktatorju po robu.

V prav tako veliki meri pa je Pilsudski tudi mož francoskega imperijalizma.

Kot strupen nasprotnik sovjetske Rusije in Nemčije, je povsem primerno orodje šovinistov, ki vidijo v njem neumornega pospeševatelja poljskih vojnih priprav ter odločnega sovražnika nemškega soseda. V njem in pod njim bi se torej združila vsa reakcijonarna stremljenja, vsi reakcijonarni elementi.

Industrijski in finančni kapital pa si ne želi nobene stvari tako iskreno kot tako nadrekacijonarno, fašistovsko, vlado diktature, ki se boji pretečega revolucijoarnega gibanja, ki bi se prav lahko končalo s proletarsko diktaturo, po uzoreu bližnje Rusije. Da ima rajše katerokoli obliko vlade kot pa poljsko sovjetsko vlado se razume samoposebi in tega mu ni mogoče zameriti, s stališča podjetnikov in izkoriščevalcev.

Kakšno stališče pa bi zavzele Združene države proti diktaturi Pilsudskija? Na vsak način skrajno prijazno stališče.

Tudi Združene države si žele "močne vlade" na Poljskem, vlade, ki bi skrbela za iztirjanje poljskih obveznosti napram Ameriki. Zahtevale bi najbrž od poljskega vojaškega diktatorja, naj ščiti ameriško lastnino na Poljskem, da je pravičen napram gotovim drugim obveznostim do Združenih držav in da vzdrži "red". Če bo maršal Pilsudski to storil, ga bosta Coolidge in Kellogg z veseljem sprejela v svoj krog, — in naj prelije še toliko krvi in naj je njegova vlada še tako brutalna, nasilna, neustavna in diktatorska.

V prvi vrsti je treba namreč varovati lastninske pravice. Vse drugo je puhlo in prazno, prostost, demokracija, ustavnost in drugo. To so lepe besede, ki pa v dejanskem življenju ničesar ne pomenjajo, razven kadar se jih hoče uporabiti proti državam in strankam, ki v principu ne priznavajo lastninskih pravic ter smatrajo vsa produkcijska sredstva in vse, kar se producira, za javno, skupno last.

Čani-beg oproščen.

V Skop'ju je bil veleposestnik Čani-beg od obtožbe oproščen in izpuščen iz zapora. Kakor smo svojedobno poročali, je bil Čani-beg obtožen zaradi umora svoje žene, bivše učiteljice Milice Bogatinčevič ter obsojen na 20 let težke ječe. To obsodbo je potrdilo tudi apelacijsko sodišče.

Kasacijsko sodišče pa je odredilo, naj se akt odstopi sanitetnemu svetu, ki je podal mnenje, da gre za samomor, a ne za umor.

Na podlagi tega mnenja je bil Čani-beg oproščen. Privatni tožitelj pa je proti mnenju sanitetnega sveta vložil pritožbo, ki je bila na podlagi izjave ministrstva za narodno zdravje zavrnjena.

Apelacijsko sodišče je sedaj Čani-bega konečnoveljavno od obtožbe oprostilo in izpustilo na svobodo. Čani-beg je skoraj tri leta presedel v ječi.

Za potnike v domovino.

Prometni minister je odobril naslednje pogodnosti na državnih železnicah v domovini:

a) Za obiskovalce našega primorja, bodisi iz tujine ali iz naših krajev, 50 odstotkov popusta od navadne cene, tekom vsega leta, če s potrdilom kompetentnih mestnih oblasti dokažejo, da so preživeli najmanje 15 dni v našem primorju. Potniki bodo kupili celo karto, ki velja tudi za brezplačno vrnitev.

b) Za obiskovalce iz tujine, ki odhajajo v druge naše kraje:

1.) 25 odstotkov popusta od redne cene, če potujejo v skupini od najmanje 5 potnikov. V vsakem takem slučaju morajo tuji potniki preživeti najmanje 15 dni v naši deželi in njihovo potovanje v eni smeri na naših državnih železnicah mora obsegati najmanje 500 kilometrov.

Tudi v zadnjem slučaju bodo potniki kupili celo karto, ki jim bo veljala tudi za brezplačen povratek, če s potrdilom občinske ali mestne oblasti dokažejo, da so preživeli najmanje 15 dni v našem primorju.

Potniki, navedeni pod b-1), bodo kupili poldrugo karto, ki jim velja tudi za brezplačen povratek, če enako dokažejo, da so preživeli vsaj 15 dni v našem primorju.

Potnikom ni treba preživeti vseh 15 dni v enem mestu v primorju ali v deželi, ampak se lahko po svoji volji svobodno krečejo po raznih mestih. V tem slučaju bodo imeli pravico na znižano vožnjo, če se iz potrdil mestnih ali občinskih oblasti spozna, da so v našem primorju ali v naši deželi preživeli skupno vsaj 15 dni.

Če žele potniki izpremeniti vrsto vlaka, od brzovlaka na potniški vlak ali nasprotno, se jim bodo v ta namen izdale kombinirane karte.

Na povratku bodo sprevodniki kontrolirali potrdila oblasti in se prepričali, ali je potnik resnično preživel 15 dni v našem primorju oziroma v naši deželi, in če to ne bo dokazano, bo potnik moral doplačati na celo voznjo po redni tarifi.

Prekiniti potovanje je dovoljeno po odnosnih tarifnih predpisih.

Te pogodnosti so stopile v veljavo 1. aprila t. l. in veljajo do nadaljna odredbe.

Jugoslavia irredenta.

Italijanska odredba radi spomenikov.

Rimski dnevnik "Popolo di Roma" poroča, da namerava italijanski notranji minister predložiti poseben načrt zakona glede postavljanja spomenikov:

Po tem načrtu ne bo mogoče prekrstili nobenega trga in nobene ceste po znamenitih Italijanih ali inozemcih, ki niso vsaj 10 let že mrtvi. Sličnі predpisi se uvedejo tudi pri spomenikih.

Postaviti se ne bo smel noben spomenik živečih Italijanov, izvzemši članov kraljevskega doma in največjih državnikov. Spomeniki, ki odgovarjajo tem določilom in ki že stoje, se bodo morali odstraniti v 6 mesecih, o vseh drugih novih spomenikih pa bo imel pravico odločati notranji minister. Ni dvoma, da je ta naredba naperjena proti Mussolinijevim nasprotnikom.

V Kožbano v Brdih

je prepuščen iz Mirna nadučitelj Alojzij Urbančič. V Mirnu je deloval z največjim uspehom dolgih 27 let. Učiteljica Jožica Mozetič je odšla iz Mirna v Gor. Branico. V Miren je prišel nadučitelj Toros iz Kožbane ter učiteljici Mosettig iz Števerjadna in Zorn iz Branice.

Čitalnica pri Sv. Jakobu v Trstu

je imela svoj dvaindvajseti občni zbor, ki je pokazal, kako velike uspehe doseže društvo z jekleno vztrajnostjo in neumornim delom na kulturnem polju. Omenjale so se številne ovire, ki škodujejo delovanju. S ponosom se je ugotovilo, kako naše priprosto ljudstvo razume žrtve v korist dobri stvari in rado poseča prireditve, čeprav naraščajo stroški. Čitalnica stopa v svoje triindvajseto leto, pripravljena na vedno širše delo, da bo pravo kulturno žarišče Slovencev na Tržaškem.

Iz Števerjana v Brdih

poročajo, da se je v razpisu službe za občinskega tajnika zahtevalo tudi znanje slovenskega jezika ker je občina čisto slovenska. Ali prefektura v Vidmu je preklicala prvotni razpis in odredila drugi, v katerem pa se ne zahteva več znanje slovenskega jezika.

Občini Štorje in Povir

sta se združili s Sežano. Prefektura v Trstu je vpoštevala dotično prošnjo, ker sta občini Štorje in Povir mali ter sta si težko vzdrževali svojo upravo.

V Ilirski Bistrici

se ustanovi podružnica italijanskega planinskega društva. Vršilo se je posvetovanje, katerega so se udležili tudi Slovenci. Dr. Mikuletič je imenom Čitalnice ponudil podružnici njene prostore in obljubil nabiranje članov, naglašajoč, da pričakuje iz takega delovanja z dobrimi nameni utrjevanja prijateljskih odnošajev med Slovenci in Italijani.

Vpokojen

je Filip Gabrovšek, železniški postajenačelnik v Trstu. Služboval je 37 let.

Zdravniški konsorciji.

Na goriški podprefekturi so se vršila zborovanja občinskih zastopnikov v svrho ustanovitve zdravniških konsorcijev. Združijo se dve ali tri občine v konsorcij, da se tako znižajo stroški za posamezna županstva. — Plača zdravnikom je določena na 15,000 lir na leto.

Gozdni požar.

Te dni je nastal požar v gozdu pri Vrtočah v mirenski občini. Ogenj se je razširil nagloma in napravil veliko škodo. Domačini so hiteli gasit. Odlikovali so se s posebnim trudom Anton in Alojzij Mozetič ter Ivtn Vizintin. Ker se požari ponavljajo, se sumi, da hodijo okoli in zažigajo neki hudobni mladi ljudje.

Velika eksplozija.

Med Štandrežom in Sovodnjem ima tvrdka Badoni delavnico, kjer izpraznjuje granate. Delo je jako nevarno.

Pred par dnevi je eksplodiralo 30 do 45 kg težkih granat kalibra 152. Delavec Grattoni je bil tako poškodovon, da je kmalu nato umrl v goriški bolnici.

Volk.

Te dni zjutraj je korakal trgovec Stančič iz Herpelj proti Črnemukalu. Iz borovega gozda med Ocizlo in Kastevcem je stopal na cesto volk srednje velikosti. Stančič je šel neustrašeno naprej. Približal se je volku na kakih pet korakov. Volk je obstal, se obrnil in odšel nazaj v hosto.

Ilirska Bistrica

šteje sedaj okoli tisoč prebivalcev. Hiš ima 167. Razvita je trgovina z lesom. Delujeta dve parni žagi.

Draginja v Rusiji.

Ruski statistični urad v Moskvi je izdal primerjalno tabelo o evropski draginji. Tabela jemlje za podlago ameriški dolar in pravi, da so potrebne za življenje v Evropi sledeče svote (v dolarjih dnevno): Milan 1.40, Pariz 1.42, Bruselj 1.45, Dunaj 1.47, Berlin 1.50, Rim 1.55, London 1.69, Madrid 1.73, Stockholm 1.89 in Moskva 2.00. Po tej statistiki bi bilo najcenejše mesto Milan, najdražje pa Moskva.

Novice iz Jugoslavije

Trije mrtveci v Savi.

V zagrebški okolici je Sava v zadnjem času naplavila na breg troje človeških trupel. Dve trupli so našli blizu sela Šestarjevo; eno je bilo od živali že popolnoma razjedeno in brez glave, drugo je bilo ženskega spola, identiteta pa se ni moglo ugotoviti. Glede tretjega trupla se domneva, da je to najbrže Ivan Kuhor, rodom iz Ljubljane, krojaški pomočnik v Zagrebu, ki je o Božiču lanskega leta skočil v Savo in utonil. Pokopali so ga na pokopališču v Ščitarjevu.

Kako je v Istri.

"Istarska Riječ" poroča: Šola v Bresetu ne kaže nikakega napredka. Učitelj navadno v šoli spi. Otroci se samo igrajo. Beda je velika. Živimo siromašno. Mučijo nas davki in druge neprilike. Pota so tukaj pod vsako kritiko. Nihče ne skrbi za nje, nihče jih ne popravlja. Ako bo ta nemarnost trajala še dalje, bomo v kratkem času prometno odrezani od celega sveta.

Iz Svetvičenštine pišejo, da je seljakom prav, ako hodijo k njim gospodarski strokovnjaki predavat, toda žal jim je, da se vrše predavanja v jeziku, ki ga ne razumejo. Ako je tej gospodi res mar za gospodarsko procvitanje dežele, potem naj kmetovalcem pradavajo v domačem jeziku.

V Sv. Vičentu je sedaj 9 učiteljev in učiteljic. Šolski pouk je ves italijanski. Preti nam popolni analfabetizem. Župnik Zustovich je pravi italijanizator cerkve. Neznani hudobni ljudje so porezali Gogi Peršiču v vinogradu 1700 trt.

Sprejemni aparat iz stekla.

Na radio-razstavi v Koelnu je razstavljen sprejemni aparat "Ultradyn", katerega posamezni deli so montirani na ploščah iz kristalnega stekla. Plošče so tvorile zaboječek navadne oblike; na spredniji strani so bili montirani kondenzatorji potenciometer in žarilni upori. Ostali deli so se nahajali na stranskih stenah in na zgornji plošči. Radi izborne izolacije stekla so izgube v steklenem aparatu izredno majhne.

Aparat je razstavil fizikalični institut koelnske univerze.

Slovenska vas proti slovenskemu učitelju?

V Artvižah, čisto slovenski vasi, deluje italijanski učitelj De Luca. Šola nosi ime "Benito Mussolini". De Luca je izvežbal skvadro miličnikov in se sploh živalmo giblje med ljudstvom. Inšpektorat v Postojni je poslal v omenjeno vas slovenskega učitelja Kodriča in De Luca bi bil premeščen drugam. Toda prebivalstvo je protestiralo, vprizorilo demonstracijo in Kodrič je moral oditi. De Luca ostane.

Ljudje so izjavili, da hočejo imeti italijansko šolo in italijanskega učitelja. Tako poroča tržaško glasilo "Il Popopolo di Trieste", ki proslavlja omenjeno slovensko vas, da je prožeta pravega italijanskega duha, in jo stavi drugim za vzgled.

Vršila se je v Arvižah tudi zahvalna maša, da se je ponesrečil atentat na Mussolinija. Mladina je pela poleg italijanskih cekrvenih pesmi med mašo tudi fašistovske himne, kakor jo je naučil De Luca. Po maši je imel De Luca na zbrano množico na trgu ognjevit govor. Na koncu je predlagal, da naj se hrib nad vasjo imenuje "Mussolinijev hrib".

Vse to pripoveduje omenjeni fašistovski list. S slovenske strani se na to zatrjuje, da je italijansko poročilo silno pretirano in da je bila demonstracija vprizorjena s strani nekaterih prijateljev italijanskega učitelja.

Delavstvo za kolonije.

Na delovni praznik v Trstu je govoril v Verdijevem gledališču tudi župan dr. Pitacco. Naglašal je, da hoče fašizem doseči to, da bo italijanski delavec delal pod italijansko zastavo. Italijanskega delavca ne smejo več izkoriščati tujci. Da se ta načrt uresniči, so potrebne kolonije.

V Libiji in po drugih kolonijah se more vse urediti tako, da se bo moglo tam naseliti kar največ delavstva. Povabljeni bodo najbrže tudi slovenski delavci za pijonirski trud v italijanskih kolonijah.

PONAREJALCI DENARJA

Lani so se na Madžarskem pojavili številni falzifikati 1000 kronskih bankovcev, pa tudi falzifikati dinarjev, funtov in dolarjev, ki so razburili prebivalstvo in banke, ker so bili falzifikati prav dobro pogodeni. Budimpeštanska policija je vpregla vse svoje moči, da vlovi to dobro organizirano bando falzifikatorjev. Prijela je nekega Friedlaenderja, od katerega je naposled izvedela, da so glavni krivci pobegnili v inozemstvo in da se nahajajo po vsej priliki na Dunaju. Dunajska policija je stvar vzela takoj v roke in začela pregledovati brloge dunajskih apašev in ostalega dvomljivega sveta. Naloga je bila težka, vendar je te dni aretirala nekega Weingartna, ki se je skrival v mestu pod napačnim imenom. Mož ima za sabo imenitno zločinsko karijero. L. 1919. je ponarejeval znamke in kolke, dve leti pozneje češkoslovaške bankovce, nato l. 1921. dinarje ter funte in dolarje. Največjo kupčijo je napravil s falzificiranimi madžarskimi 1000-kronskimi bankovci.

Dunajska policija je istočasno prijela še dva tiča in sicer kar na cesti. Pri telesni preiskavi so pri obeh našli ponarejene madžarske bankovce, kar je potrdilo policiji sum, da sta v zvezi z Weingartnom. Dunajska policija pritiska na aretirane falzifikatorje, da izdajo svoje madžarske komplice, od katerih so prejemali denar in ki predstavljajo glavne krivce. Policija računa, da bo vsa falzikatorska banda v kratkem na varnem.

Le malo je tako srečnih ljudi, da lahko žive od samih obresti. Mnogo je pa takih, ki so si pomagali k udobnejšemu življenju z dohodki svojih prihrankov.

Tudi Vam se nudi taka prilika. Naložite prihranke varno pri nas na —

"SPECIAL INTEREST ACCOUNT"

po

4%

Obresti vam pričnо teči že od prvega maja naprej.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Peter Zgaga

Zakonski mož je največjega pomilovanja vredna stvar na svetu.

Če se mu slabo godi, če ne zasluži dosti denarja, mu žena neprestano gode na ušesa: Saj nisi za nič. Sam Bog ve, zakaj sem te vzela! Koliko drugih me je snubilo, a jaz neumnica, sem se obesila nate. Vsi so boljši kot si ti. Za nobeno stvar nisi na svetu . . .

Zakonski mož v takem slučaju ponavadi sklone glavo in molči.

Ako je pa zakonski mož srečen, da ima vsepovsod srečo, da dosti in dobro zasluži, mora od jutra do večera in včasi še ponoči poslušati, govorjenje svoje boljše polovice: Seveda imaš srečo, ker si mene dobil. Samo zato imaš srečo, ker imaš mene. Kakšna reva bi bil, če bi imel kako drugo.

Zakonski mož v takem slučaju ponavadi sklone glavo in molči. . .

*

Znani ameriški kinematografski igralec Douglas Fairbanks, ki je pred kratkim završil svojo najslavnejšo sliko "Črni razbojnik", se je mudil pred krakim v Evropi ter je pri tej priliki obiskal tudi Mussolinija.

Musolini ga je prijazno sprejel ter rekel, da mu njegove slike jako ugajajo.

S tem je najbrž mislil "Črnega razbojnika", svojo črno vest in svojo črno srajco.

*

Živel je star dobrodušen zdravnik, ki je imel krasno mlado ženo.

Zdravnik je bil usmiljenega srca ter je, če je le mogel, prihranil bolniku stroške.

Nekega dne je prišel k njemu rojak ter mu potožil, da ga križ boli.

— Nočem, da bi imeli nepotrebne stroške, — je rekel zdravnik. — Vaša bolezen ni nevarna. Tudi mene včasih križ boli. V takem slučaju ležem v postelj, žena mi pa dobro hrbet zmasira ter mi da vsako uro gorke obkladke. Svetujem vam, da tudi vi storite tako.

— Hvala lepa, gospod zdravnik, — je odvrnil rojak. — Če ima vaša žena zvečer čas, naj kar pride.

*

Pomlad v newyorški okolici.

Ko pade rajska noč na majsko
cvetje,
ko vse drhti, ljubezni slavo poje,
odmeva v duši skrivno razodetje,
da tvoje srce ni več samosvoje.

Pozdravljen maj! — Hej, kmalu
bo poletje . . .
Vse naokrog duhti . . in duh
jasmina
se meša z izrazitostjo benecina,
ki ga izpušča dvajseto Atoletje.

Po nebu plava mesec . . . v juhi
muha,
ko sam večerjaš v restavrantnem
vrtu;
pomladna znamenja na miznem
prtu
ti branijo, da bi se lotil kruha.

Čarobno noč prešinjajo glasovi
ponedbnih ptic; strahote saksofona
se zlivajo s hreščanjem gramofona,
jazz band in radio in drugimi strahovi.

Ozelenel je log za belo cesto;
nebeško-krasen je počitek v travi,
ko vstaneš s trave, se zahvali
kravi,
da tak kot si, ne smeš, ne moreš
v mesto.

Uživajte pomlad. Jaz jo po svoje;
vsak sleherni večer se grlim z
ljubo,
vsak sleherni večer ji dam obljubo,
da mi je vse, nad vse, najdražje
moje.

Le ugibajte, rojakinje, katera
me je takō z ljubeznijo navdala,
da sem v ljubezni trden kakor
skala,
da je ljubezni zvrhana mi mera.

Ta moja ljubica pa ni Polonca,
ni Aneka, Francka, Pepca ali
Cilka,
ni Micka, Urška, Nežka ali Tilka,
zazdaj je moja ljubica — galonca.

Edmond About:

NOTARJEV NOS.

(Nadaljevanje.)

— Prijatelj, — je dejal stari Villemaurin in potrepal svojega klijenta po rami, — naš položaj je izboren, ker je božja pravica na naši strani. Vse drugo naj Bog uredi! Nič ne dvomim, kako poteče stvar; srce imate junaško in roko gibčno. Ne pozabite pa, da zareza ne sme biti globoka. Dvoboj je zato, da se neumneži poboljšajo, ne pa ugonobe. Samo nerodnež ubije svojega nasprotnika.

Orožje je izbral Ayvaz. Ali so pogledali notar in njegovi priči, ko so izvedeli, da se je odločil za sabljo!

Priči Ayvaza Beya sta izjavili, da hočeta sabljo. Poslali so v vojašnico po dva palaša ali polmeča in se zmenili, da se dobe ob desetih v vasici Parthenay, ob stari cesti. Bilo je poldevetih.

Vsi Parižani poznajo to čedno skupino hiš, dvesto hiš, kjer prebivajo bolj bogati, bolj snažni in bolj izobraženi ljudje, kakor so naši navadni kmetje. Meso jedo po dvakrat na dan, kokoš v loncu zametavajo; rajši imajo piščanca na ražnju pečenega. Plačujejo učitelja in občinskega zdravnika, zidajo brez posojila občinsko hišo in cerkev in glasujejo pri volitvah v zakonodajno skupščino za mojega prijatelja dr. Verona. Ondotna dekleta so snažna, če se prav spominjam. — Ali ta razprava bi nas oddaljila od dobrega Ayvaza.

Prišel je na sestanek prvi, razkačen še vedno, kakor je bil. Če bi ga videl, kako ponosno mu je švigal pogled po vaškem trgu, ko je čakal na sovražnika! Pod plaščem je skrival dva strašna jatagana, dve imenitni rezili iz Damaska. Kaj pravim, iz Damaska? — Dve taki japonski rezili, ki bi presekali železno palico s tako lahkoto kakor beluš, samo če bi jih sukala prava roka. Ahmed Bey in zvesti tolmač sta šla za svojim prijateljem in mu dajala pametne nasvete: napade naj oprezno, sleče naj se kar se da malo, ko umakne sabljo iz borilske preže, naj odskoči. Razložila sta mu vse, kar je treba povedati novincu, ki se mora biti, pa se tega ni še nikoli učil.

— Hvala za svet, — je odgovarjal trdovratnež; — kaj mi je vsega tega treba, če hočem odbiti nos kakega notarja?

Predmet, nad katerim se je hotel znesti, se mu je kmalu prikazal med dvema očalnima steklома pri vratih gosposkega voza. Gospod notar pa ni izstopil, samo pozdravil je. Le markiz je skočil iz voza in šel povedat velikemu Ahmed Beyu.

— Dvajset minut od tod vem za pripraven prostorček, izvolite s svojimi prijatelji nazaj v voz in peljite se za menoj.

Vojskovalci so se peljali naprej po poti, kak streljaj od kraja so pa poskakali iz voza.

— Gospodje, — je rekel markiz, — stopimo do gozdička tam doli! Voznika naj nas tukaj počakata. Zdravnika bi bili morali tudi vzeti s sabo, no, sicer pa pripelje moj lakaj, ki sem ga pustil v vasi, vaškega zdravnika.

Turkov voznik je bil eden pariških divjih voznikov, ki se vlačijo po mestu po polnoči pod napačno številko. Ayvaz si ga je vzel pred vrati gospodične Viktorije in ga obdržal do Parthenayja. Ko je stari lisjak videl, da so ga ustavili na goli ravni in da so imeli sablje pod plaščí, se je hudomušno namuzal.

— Dobro srečo, gospod! — je rekel poštenjaku Ayvazu. — Za vas ni nobene nevarnosti: jaz prinašam po navadi srečo svojim gospodom. Še v zadnjem letu sem vozil domov gospoda, ki je treščil svojega nasprotnika ob tla. — Dal mi je celih dvajset pet frankov napitnine, lahko mi verjamete.

— Petdeset jih dobiš, — je rekel Ayvaz, — če se maščujem tako, kakor bi se rad maščeval.

Gospod L'Ambert se je v vozu živahno razgovarjal; napram svojima pričama se je vedel, kakor bi nič ne bilo, vendar pa je bila njegova dobra volja nekoliko prisiljena. Prižgal je med potjo tri ali štiri smodke, češ, da jih bo kadil. Ko so poskakali že vsi iz voza, je stopal trdo, morda celo pretrdo. Globoko v duši ga je izpreletaval nekak strah, čisto moški in čisto francoski strah. Nič kaj ni več zaupal svojim živcem in bal se je, da ne bi bil videti premalo pogumen.

Človeku se zdi, da se duševne sile v kritičnih človeških trenotkih podvoje. Tako je tudi gospodu notarju šla kar naprej po glavi mala drama, v katero je bil zapleten, pa vendar so ga najneznatnejše reči zunanjega sveta, za katere bi se drugače prav nič ne menil, z nepremagljivo silo mikale, da bi jih gledal in gledal. Njegov nemir je poděrtaval vse, kar mu je prišlo pred oči. Tam, kjer se je steza zavijala, je zagledal mačko, ki se je plazila med dvema vrstama grozdičnic. Mačka, kakršnih je vse polno po vaseh: dolga, pretrgana mačka z belo dlako in rumenkastimi lisami, ena izmed onih napol divjih živali, katerim prepusti veliko-dušni gospodar vse tiste miši, ki jih same ujamejo. Ta mačka je bila gotovo iz hiše, kjer je bilo premalo divjačine in je iskala priboljška k poreziji kar na planem. Pogled gospoda L'Amberta je nekaj časa begal naokrog, potem pa je obtičal kakor priklenjen na mački, ki se mu je začela pačiti. Pozorno jo je gledal, občudoval prožnost njenih mišic, krepki obris njenih čeljusti, in že je mislil, da je odkril nekaj naturalističnega, ko se mu je zazdelo, da je mačka tiger v zmanjšani obliki.

— Kam vraga ste se pa zagledali, — ga je vprašal markiz in ga potolkel po ramenih.

Zavedel se je in kar se na neprisiljeno odgovoril:

— V to zoprno žival sem se zamislil. Ne morete si misliti, gospod markiz, koliko škode napravi ta spaka našemu lovu. Požre nam več ptičjega zaroda kakor mi jerebic postreljamo. O, škoda, da nimam puške!

Potrdil je besede z gesto, naslonil roko na lice in pomeril s kazalcem na žival. Mačka je videla, kaj misli, se prekucnila v znak in jo popihala.

Dvesto korakov bolj daleč se je zopet prikazala. Med ogrščico se je potuhnila, si popravljala brke in videti je bilo, kakor da čaka na Parižane.

— Ali nas zalezuješ? — je vprašal notar in ponovil svojo grožnjo.

Oprezna žival jo je zopet odkurila; prikazala se je zdaj ob jasi, kjer bi se morala spopasti. Gospod L'Ambert je bil praznoveren kakor igralec, ki začenja z visoko igro, in je hotel zloveščo žival zapoditi. Zagnal je kamen, a je ni zadel. Mačka je skočila na drevo in je tam mirno obsedela.

Priče so že izbrale prostor in žrebale obe stojišči. Gospod L'Ambert je dobil boljše stojišče. Usoda se je odločila tudi za njegovo orožje, in ne za japonski jatagan, ki bi ga bil morda spravil v zadrego.

Ayvaza ni spravilo nič v zadrego. Vsaka sablja mu je bila dobra. Gledal je nos svojega nasprotnika kakor gleda ribič lepo postrv, ki se mu ujame na trnek. — Hitro je vrgel s sebe obleko, ki ni bila neizogibno potrebna, zagnal v travo svojo čepico in salonsko suknjo in zavihal srajco do laktov. Le verjemite, da se najbolj zaspani Turek zdrami, kakor hitro zapoje orožje. Naš rejeni možakar s svojim dobrovoljnim obrazom je bil videti ves izpremenjen. Obraz mu je oživel in oči so mu švigale naokrog. Vzel je iz markizovih rok sabljo, stopil je dva koraka nazaj, zagodel po turško poetično improvizacijo, nato pa naskočil nasprotnika. Ali ga je napadel po tretjem ali četrtem načinu, tega ne vem ne jaz ne on sam, ne priče, ne gospod L'Ambert. Ob koncu sablje je brizgnil curek krvi, očala so zdrknila na tla in notar je čutil, da mu je glava spredaj za težo celega nosu lažja. Nekaj je pač še ostalo, ali tako malo, da govorim o tem res samo še za spomin. Gospod L'Ambert se je zvrnil vznak, pa se je takoj zopet pobral in stekel s povešeno glavo, kakor bi bil slep ali pa blazen. Takrat pa je z vrha bukve priletelo nekaj na tla.

Kakšno minuto pozneje se je prikazal šibak možiček s klobukom v roki, za njim pa lakaj v livreji. Bil je občinski zdravnik.

— Da ste nam zdravi, spoštovani gospod doktor! Imeniten pariški notar vas nujno potrebuje. Posadite svoj stari klobuk na svojo golo bučico, obrišite si srage znoja, ki se lesketajo na vaših rdečih podočnicah in zavihajte si kar se da hitro rokave svojega častitljivega fraka.

Ali vrli mož je bil preveč ginjen, da bi se takoj lotil svojega dela. Govoril je in govoril, govoril s tenkim, meketavim glasom:

— Bog se usmili!. . . je rekel.

— Čast vam, gospodje, prav ponižen sluga sem. Kako more Bog dopustiti, da se ljudje tako zdelajo! Ranili so ga; že vem, kaj je bilo! Na vsak način je zdaj prepozno, da bi miril, zdaj, ko se je nesreča že zgodila! Ej, gospodje: mladost ostane vedno mladost! Tudi mene so pripravili tako daleč, da sem ubil ali pohabil svojega bližnjega. Leta 1820 je bilo. In veste, gospodje, kaj sem storil? Opravičil sem se. Res sem se opravičil in v čast si štejem to, posbno še, ker je bila pravica na moji strani. Oh, če bi ljudje vedeli, kako se moramo mučiti mi zdravniki, preden zacelimo najmanjšo rano! Saj je vse res, da je to naš kruh, kakor so naš kruh tudi bolezni. Nič ne de! Rajši bi se odpovedal marsikateri reči in bi živel ob koščku slanine na črnem kruhu, kakor da moram gledati trpljenje svojega bližnjega.

Markiz je prekinil besedovanje.

— Dajte no, doktor! — je zavpil. — Mar mislite, da bomo sedaj tukaj modrovali! Ali ne vidite človeka, ki krvavi kakor vol? Krvavenje je treba ustaviti.

— Prav, gospod, — je živahno potrdil, — krvavenje! Čisto pravi izraz! To je dobro, da sem to že naprej vedel. Prinesel sem stekleničko vode, ki ustavi kri. — Brocchierijev preparat, ki ga imam veliko rajši kakor pa Lechulov recept.

S stekleničko v roki se je obrnil h gospod L'Ambertu, ki je mirno ždel pod drevesom in krvavel.

— Gospod, — mu je dejal, — verjemite mi, da mi je resnično žal, ker vas nisem spoznal ob nekoliko manj pomilovanja vrednem dogodku.

Gospod L'Ambert ga je pogledal in zajavkal:

— Doktor, kaj pravite, ali izgubim nos?

— Ne, gospod, ne izgubite ga ne. Žal, ga ne morete več izgubiti, častiti gospod: ste ga že izgubili.

Ko je tako govoril, je kapal Brocchierijevo vodo na obkladek.

— Stojte, — je vzkliknil, — neka misel mi je prišla v glavo! — Morda se bo pa potrebni in prijetni ud, ki ste ga izgubili, le še dal kako popraviti!

— Povejte vendar, kakor mislite! Vse vam dam, kar imam. Joj, doktor, dajši vidim, da me ni več, kakor da bi ostal brez nosu!

— Čakajte, da vidim, kje je košček, ki so vam ga odbili. Sicer nisem tak mojster kakor gospod Velpeau ali pa gospod Huguier, vendar bom skušal narediti, kar se bo pač dalo narediti.

Gospod L'Ambert je brž planil pokonci in stekel na bojišče; markiz in gospod Steimbourg za njim. Turka, ki sta hodila zamišljena sem ter tja, sta se približala svojim prejšnjim nasprotnikom. Poiskali so kaj lahko prostor, kjer sta bojevnika pohodila novo travo. Našli so pač zlata očala, ali notarjevega nosu ni bilo nikjer. Videli pa so mačko, tisto strašno mačko, belo in rumeno, kako slastno se je oblizovala.

— Ježeš, glej jo no! — je zavpil markiz in pokazal na žival.

(Dalje prihodnjič.)

NENAVADEN RAZLOG RAZPOROKE

Razrušitev zakona ni tako zapletena in nevsakdanja stvar, da bi ne bili poučeni otem, kedaj je računati na razporoko in razdružitev skupnega zakonskega življenja, torej ločitve od mize in postelje, kakor pravi staro zakonsko besedilo. Če žena zapusti moža ali če mož vzdržuje prijateljico, je čisto upravičeno, da prevarani del vloži tožbo in zahteva ločitev zakona.

V novejšem času so se pojavili novi razlogi. V velikih mestih so na dnevnem redu procesi, kjer zahteva zakonski mož ali žena, da sodišče loči zakonsko skupnost, češ da ne more prenašati nasprotnika in da je vsako skupno življenje vsled čustvenih nasprotstev nemogoče. Z drugimi besedami, zadostuje dokaz take čustvene sovražnosti med obema zakonsema in sodišče razdruži njiju zakon.

Najduhovitejši pa so bili sigurno tisti sodniki v nekem južnofranceskem mestu, ki so proglasili razdružitev zakona na podlagi čisto novega vzroka in argumenta. Mož je zahteval ločitev zakona, ker je njegoa žena v sanjah večkrat izrekla ime George, ki pa ni bilo ime moža, ker se je le-ta nazival Alfred. Mož je sklepal, da izreka žena v sanjah ime tekmeca, ki ga ljubi še sedaj, dasi tega kljub pazljivosti ne more dognati. Sodišče je torej imelo pred sabo precej kompliciran slučaj in se dolgo ni moglo odločiti, da razdruži zakon, dokler ni mož decidirano izjavil, da noče več živeti ženo, ker ne more prenašati njenih ponočnih polzavestnih ali popolnoma nezavestnih vzklikov in klicanja neznanega Georgea. Sodišče se je končno udalo in priznalo možu pravico do ločitve zakona.

Ta sodni izrek je vzbudil med prebivalstvom seveda ogromno zanimanje, med ženstvom pa še veliko razburjenje in baje tudi precejšen strah, ker se marsikaka žena boji, da ne bi v sanjah nevede izblebetala kake nepotrebne skrivnosti. Nasprotniki te čudne razsodbe pa poleg tega upravičeno opozarjajo ne velike zlorabe, ki so mogoče, ako obvelja ta sodna praksa. Zato pričakujejo, da bo višje sodišče prvo sodbo razveljavilo.

LJUDOŽRCI V LIBERIJI

Iz Londona poročajo, da še je vrnila hčerka eksfordskega vojvode Lady Dorothy Mills iz Liberije, kjer je raziskovala pokrajine, kamor še ni stopil noben kulturen človek. Njeno raziskovanje je trajalo tri tedne. Lady Mills je preživela ta čas večinoma med ljudožrci. Med drugim popisuje običaje ljudožrskega leopardnega društva. To je organizacija, čije člani so raztreseni po celi pokrajini. Navadno žive ti divjaki povsem mirno in le včasih podležejo svojim kanibalskim strastem. Tedaj se oblečejo v leopardove kože z železnimi kremplji in gredo na prežo, kjer čakajo na svoje žrtve. Čim se jim žrtev približa, začno divje tuliti in planejo na njo. Orgije trajajo 4 do 5 dni. Nato slečejo leopardove kože in se vrnejo domov. Ženskega mesa ne jedo radi, ker je baje grenko. Najbolj jim diši meso iz moškega stegna, ki ga dobi navadno poglavar divjega plemena. Lady Mills piše v svojem potopisu, da so ji ljudožrci pripovedovali, da je najbolj okusno meso 14—15 letnih dečkov. Prebivalci dotične pokrajine žive v mnogoženstvu. Vsak moški ima lahko toliko žen, kolikor hoče sam. Za vsako pa mora plačati gotovo odšodnino, ki znaša 15 dolarjev. Ženske so torej v Liberiji poceni.

Japonski žurnalist aretiran zastran špijonaže.

TOKIO, Japonsko, 13. maja. — Tukajšnji zunanji urad je danes brzojavil v Moskvo, naj takoj izpuste japon. časnikarja Noyori, katerega so sovjetske oblasti zaprle zastran špijonaže. Sovjetske oblasti so odgovorile, da imajo neovrgljive dokaze, da je [illegible] špijon.

VOJNA PROTI PIVU NA DUNAJU

Na Dunaju in na Nižjem Avstrijskem so včeraj pričeli izvajati bojkot proti pivu. Vse gostilne na Dunaju in v provinci so odklonile točenje piva, ker so pivovarne cene podražile. Gostilničarji na Dunaju so organizirali posebno nadzorovalno službo, da nihče ne bo kršil bojkota, kateremu so se pridružili celo gostilničarji, ki so radi lokalov odvisni od pivovaren. Gostilničarjem so se pridružili bojkotnem gibanju dalje tudi vse kavarnarji in hotelirji, le branjevci, ki prodajajo pivo v steklenicah, niso solidarni z gostilničarji.

Vojna proti pivu je bila včeraj na Dunaju v polnem razmahu. Bili so zanimivi prizori, kako so patrulje stavkujočih gostilničarjev hodile od gostilne do gostilne. Nekateri so razdeljevali tudi razne plakate in letake, ki pozivajo prebivalstvo, da jih podpira v boju proti pivovarnam. Bojkot je bil vsaj prvi dan popoln, ker ga je občinstvo tudi samo izvajalo in odklanjalo pivo tudi tam, kjer ga je bilo mogoče dobiti.

ŽIVČEVJE IN DELO

Pri delu, tu pride v poštev seveda samo duševno delo, delujejo izključno le možgani, kot kot del živčevja vplivajo tudi na ostale živce. Ker so živci oni organ telesa, ki nam dela dobro ali slabo razpoloženje, se čutimo po težkem duševnem delu, kjer so se udejstvovali izključno le živci, tudi telesno tako oslabeli, da nam vse odpove. Predpisovale so se že različne norme, kako naj se človek ravna pri delu, kako in kdaj naj počiva, da si bo ohranil tem več moči za delo, ne da bi pri tem telesno oslabel. Kot najboljši se je izkazal predlog zdravnika neurologa dr. Dornbluetha, ki priporoča, da naj se človek pri težkem duševnem delu po vsakih 40—50 minutah vsaj za 10 minut odpočije. Tako je v stanu cel dan delati, ne da bi se kaj izmučil, ako seveda upoštevamo tudi prosti čas pri jedi. Za zelo težka duševna dela predlaga, naj bi se celo vsakih 30 minut počivalo, da si človek vleže in se znebi popolnoma vseh misli, ki se tičejo nejgovega dela. Ako se kdo ne ravna po tem, se drugo polovico dneva čuti že duševno utrujenega in proti večeru končno popolnoma obnemore. Kot primer navaja dr. Dornblueth nekega veleindustrijca, ki se je vsak dan dopoldne tako zmučil, da ostali dan ni bil več za delo. Takoj zjutraj je dobival pošto, ki jo je hotel vedno takoj pregledati brez vsakega odmora. To delo, ki je bilo izredno naporno, je trajalo nepretrgoma tri ure. Nato je šel pregledovat svoje lokale v tovarni, popoldne pa je imel navadno seje in konference. Čeravno je zadnje dvoje lahko delo, ki človeka večkrat osveži, je vendar tega industrijca težilo to kot najbolj naporno delo. Ko je začel po zdravnikovem nasvetu že dopoldne delati potrebne odmore med težkim delom, je kmalu opazil, da je ostal skozi cel dan svež in čil, čeravno je v enem dnevu ravno toliko napravil kot prej ali pa še več. Le na tak način se je po dolgih letih duševnega dela obvarovati živčnih bolezni.

Stari in novi.

Uradniški list "Cancelliere d' Italia" piše, da je zadnji čas, da preneha razločevanje med starimi in novimi. Ni treba več označati tržaško, puljsko, reško in zadrsko pokrajino za nove province. Vse naj bo enako. Uradnike naj se smatra za italijanske funkcijonarje in naj se ne govori o "nekih uradnikih novih dežel". Disciplinarne preiskave proti avstrijakantom se sprejmejo vedno z odobravanjem. Vsi, ki se ne izkažejo vredne italijanske domovine, naj se izbacnejo iz uradov. "Kdor pa je naš brat in se obnaša kot tak, se nima ničesar bati, on bo vedno spoštovan in napredurje lahko do najvišjega službenega mesta, ako to zasluži po svojem delu, sposobnosti in obnašanju".

SVOJO MATER JE UBIL

Iz Bratislave poročajo o strašnem zločinu, ki ga je izvršil te dni voznik Stepan Janošik v Bistrici pri Bratislavi. Janošik je stanoval skupaj z materjo, s katero sta se že delj čas prepirala. Mati je bila namreč pijanka in je zapila ves denar, ki ga je sin težko zaslužil. En petek je jo sin trikrat našel v neki gostilni. Ko jo je v tretjič spodil iz gostilne, je bila že popolnoma pijana. Odšla je domov in legla v posteljo kar oblečena. Okrog polnoči je prišel sin domov. Videč, da mati že spi, je odšel v drvarnico, vzel sekiro in se vrnil v sobo. Tu je udaril mater dvakrat s sekiro po glavitako, da je bila takoj mrtva. Sekira se ji je zapičila globoko v možgane. Po izvršenem zločinu je odšel Janošik k svojemu gospodarju, ki je že davno spal. Potrkal je na vrata in zaklical: "Odprite Storil sem nekaj strašnega. Mati mi je delala sramoto in zato sem jo ubil. Zdaj bo menda mir. Kaj mi je bilo storiti drugega?" Nato je odšel v bližnji trg in se sam prijavil orožnikom.

Orožniki so ga takoj aretirali in vklenili. Odvedli so ga nazaj v Bistrico na lice mesta. Predno je stopil v sobo, kjer je ležalo materino truplo, je orožnikom izjavil, da ga je ponoči, ko se je vrnil in stopil v sobo, nekdo močno udaril po glavi. Zato je šel po sekiro in ko se je vrnil v sobo, je zopet čutil na obrazu dlan nekega neznanca. Misleč, da leži neznanec na materini postelji, je zamahnil s sekiro in zadel mater. Ko je pa stopil v spremstvu orožnikov k materinemu truplu, ga je prizor tako pretresel, da je svoj zločin priznal. Izjavil je, da ga je mati neprestano zmerjala, da je zapravljala njegov denar in da si ni znal drugače pomagati. Šele po drugem udareu se je zavedel, da mati umira.

KORISTNE NADLOGE

Neko dekle je svoj čas iz Amerike prineslo seboj v Avstralijo neke vrste kaktus, kateremu so dali ime "bodeča hruška", ter ga v vrtu vsadila. Ta kaktus se je v teku leta tako razširil, da danes pokriva ozemlje, veliko skoro za polovico Anglije. Na vse načine so ga skušali zatreti, a zaman. kjer namreč ta kaktus raste, uniči vse drugo rastlinstvo. Sedaj ga posipljejo z arzenikom, nakar se posuši, posušenega pa sežgejo. Iz pepela pridobivajo izvrstno umetno gnojilo.

Domači zajec se je v Avstraliji tako zaplodil, da je postal prava nadloga. Toda tudi ta nadloga ima svojo solnčno stran. Nič manj kot za 24 milijonov funtov ali 6 miljard dinarjev zajčjih kož izvozi Avstralija vsako leto, a tudi zmrznjeno zajčje meso ima velikansko vrednost.

Še večja nadloga so kabilice. Otok Ciper je bil že dostikrat opustošen po njih toda tam so jih že zatrli. V južni Afriki pa jih je še ogromno. Preje so pokončane kobilice porabili za kurjo pičo, sedaj pa tudi iz njih napravljajo umetno gnojilo, za kar imajo tovarne v Afriki in na Holandskem. Poleg tega so iznašli, da je mogoče iz kobilic pridobiti olje, katero je uporabno za aeroplane, ker tudi visoko v zraku ne zmrzne.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Novi ameriški poslanik in jug. jezik.

Novi ameriški poslanik Prince je posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča. Kasneje je v razgovoru s številnimi novinarji, ki so čakali nanj na splošno začudenje, gladko odgovarjal v srbohrvaščini in izjavil, da se je naučil jezika med hrvatskimi in srbskimi delavci v Ameriliki. Izpopolnil pa je svoje znanje za časa, ko je bil poslanik na Danskem, kjer je konverziral z neko učiteljico iz Dubrovnika. Poslanik se po lastni izjavi uči še slovenščine.

Samomor v navzočnosti matere.

V Selu Trebinju pri Novem gradu je posestnikov sin Kuzma Vulkič v navzočnosti svoje matere in nekega prijatelja izvršil samomor. Iz revolverja si je pognal kroglo v sence.

Samomor je izvršil zaradi nesrečne ljubezni

Iščem svojega moža JOZEFA GODINA, ki že 3 leta ni nič pisal. Čula sem, da je bil pred enim letom v Pittsburgh, Pa., kjer je zbolel. Če kdo kaj ve o njem, naj mi poroča. — **Agnes Godina, Šmarje 25, pošta Št. Jernej, Jugoslavija.**
(2x 17,18)

POZOR ROJAKI!

Prosti pouk glede državljanstva in priseljevanja je vsak četrtek in petek med 1. uro popoldne in 10. uro zvečer v ljudski šoli štv. 62 Hester & Essex Street, New York City.

Vprašajte za zastopnika Legije za Ameriško Državljanstvo.

†

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Z žalostnim srcem naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je preminul 4. maja na svojem domu v starosti 37 let

JOHN NERAT.

Po maši-zadušnici smo ga spremili na katoliško pokopališče k večnemu počitku.

Tem potom se lepo zahvalim vsem tistim, ki so ga izza časa bolezni obiskali.

Zahvalim se tudi vsem tistim, ki so mu darovali prekrasne vence v zadnji pozdrav in ga spremili na zadnji poti.

Torej še enkrat lepa hvala vsem skupaj.

Ti dragi mož in oče, počivaj v miru in lahka ti bodi gruda ameriška!

Žalujoči ostali:
Mary Nerat, roj. Glavan, soproga.
Mary, John, Josephine, Henry, Fannie, otroci.
Elizabeh Nerat, mati.
Tomaž, Ignacij, Frank, Martin, Florijan, Anton, bratje.
Mary Lisjak, sestra.
Menaminne, Mich.
(3x 14,15,17)

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava 'Glas Naroda'.

DRUGO SKUPNO POTOVANJE
s parnikom "PARIS"
22. maja 1926.

Potnike bo spremljal naš uradnik prav do Ljubljane. Pazil bo na prtljage in gledal posebno na to, da bodo vsi potniki udobno in bresskrbno potovali.

Na razpolago imamo posebni oddelek za naše potnike, najboljše kabine v sredini parnika z 2., 4. in 6. posteljami.

Vozni list stane do Ljubljane $116.77 z vojnim davkom in železnico vred, za tja in nazaj pa samo $206.00 in $5.00 vojni davek.

Vsi potniki, ki so se kedaj vozili s tem parnikom, so bili zadovoljni z vožnjo, kabinami, hrano, postrežbo, sploh z vsem tako, da so ta parnik tudi drugim priporočali.

Kdor želi potovati, naj se obrne za pojasnila čimprej na:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street : New York, N. Y.

Po široki cesti življenja

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

18 (Nadaljevanje.)

Osmo poglavje.

Državni svetnik je sprejel svojce v krasno opremljeni ter razsvetljeni separatni sobi elegantne restavracije, katero je izbrala gospa za proslavo rojstnega dne Hilde.

— Vedno sprejemati ljudi doma je dolgočasno in utrudljivo za gospodinjo, — je rekla na predlog moža in kot v vsakem drugem slučaju je tudi v tem zmagala njena volja. Sedaj pa jo je navidez neizmerno veselilo, da ni prišel Herskot sam, pač pa privedel s seboj še par gostov, kajti Georgina se je držala principa: — Čim več ljudi, tem bolj neženiran je vsak posamezni.

Ko so odložili obleko, je poklicala k sebi Hildo.

— Popravi si nekoliko lase, — je rekla polglasno, — in tudi obriši si nekoliko obraz. Obljubi mi, da boš prijazna z gospodom Somerjem, kajti on je bogat veleposestnik, ki lahko desetkrat utakne v žep tvojega ubogega očeta. Bodi vsaj malo razumna, Hilda.

Mlada deklica se je zelo presenečena ozrla za svojo mačeho, ki je odšla, na kar se je zatemnil njen obraz.

To zadnje namigavanje je dobro razumela in njena veselost je naenkrat izginila. Dosedaj je veselo kramljala z gospodom Somerjem, a kot možni snubač ji nikakor ni ugajal. Vsled tega je sedla molče na mesto poleg njega.

Zabava je postala precej živahna, le Vera je molčala ter si od strani ogledovala družbo. Gospa Herskot je sedela poleg princa ter se zapletla ž njim v živahen pogovor.

— Meni se dozdeva, da tvoja žena povsem nesramno koketira, — je rekel Lorenc Konrid svojemu bratrancu, ki je ravnokar potisnil krožnik na stran. — Kako moreš trpeti kaj takega, Emil?

Preko finega, nekoliko iznučenega obraza državnega svetnika je hušknil smehljaj.

— Jaz popolnoma zaupam svoji ženi, — je rekel z neke vrste ponosom.

— Raditega te bo tem bolj varala.

Herskot se je ozrl na govornika. Bila sta si podobna, a vendar tako različna kot le moreta biti dva človeka.

— Ali meniš? — je vprašal in usmev je postal močnejši. — Jaz ne vrjamem, kajti ljubiva se pristno in pošteno, kljub razliki v starosti in zaupanje je edina nezmotljiva preizkušnja, ki razlikuje pravo ljubezen od sebične udanosti. Georgina naj se zabava kot se hoče, jaz je ne stražim ter ji pustim prostost, katero po pravici lahko zahteva. Vsak sum zavede lahko do dejanj, ki uničijo ljubezen v koreniki.

— Hočem ti nekaj povedati, — je rekel Lorenc, ki je držal svojo suho, koščeno roko previdno pred ustmi, — čuj me. Vera mi streže po življenju, — to vem. Hoče vse podedovati po meni, hoče biti prosta in vaš slikar ji pomaga pri tem.

Malo je manjkalo, da ni skočil državni svetnik s stola.

— Kakšna neumnost! — je vzkliknil ogorčeno. — Nato pa je videl migljajoče oči Lorenca, blodno luč, ki se je kazala v njih, zapazil je čudno spačeni obraz svojega bratranca in neki drugi, strašni sum je vstal v njem. Sklenil je naslednjega dne govoriti z dr. Šratom. Zaenkrat pa se je premagal ter se pričel smejati.

— Kakšni dovtipi so to, Lorenc, — je rekel, z navidezno dobrodušno porogljivostjo. V tem trenutku pa mu ni bilo prav nič treba prizadevati si, da pomiri Konrida, kajti slednji očividno ni slišal nobene besedice. S čudno apatičnim, skoro mrliško nepremičnim obrazom je sedel ter zrl v praznino. Strašna praznina, ki ga je včasih oprijela kot s koščenimi rokami, ki mu je sesala mozeg iz kosti in kri iz žil, ga je držala v svojih sponah ter napravila iz njega kamenito soho.

— Ubogi Lorenc! Uboga Vera! — si je mislil Herskot ter se ozrl s polgedom najglobljega sočutja na krasno žensko poleg sebe. Ni si drznil opozoriti jo na stanje njenega moža.

Postalo je že pozno in mizni red se je pričel sempatam kršiti. Šele takrat je prišel Ter Velps proti Veri, s čašo šamanjca v roki, kajti zapazil je brezbrižno tuhtanje Konrida ter se poslužil prilike.

— Ali mi hočete izkazati čast, milostljiva gospa, ter trčiti z menoj — je vprašal, sklonjen preko njenega stola. — Že celi večer sem imel to željo.

— To je le formalna stvar, nič drugega, — je rekla, a kljub temu je dvignila čašo, da ugodi njegovi želji.

— Zame ne, jaz sem si želel, — ah, želel tako goreče. Naše želje nam dajejo pogosto osrečujočo moč nad onimi, katerim veljajo.

Ona pa je zmajala z glavo ter se žalostno nasmehnila.

— Ali hočete sesti na moj prostor, — je rekel eden veleposestnikov, prijatelj Somerja, ko je videl, da se je pričela njegova lepa, a dosedaj molčeča soseda ogrevati v pogovoru z mladim moškim, na kojega lepoto so postale pozorne celo njegove dosedaj precej slepe oči.

Vstal je ter odšel, ne da bi se brigal za vzklik slikarja: — Bog povrni!

— Konečno, konečno, — je pričel Ter Velps, ko ji je, sedeč poleg Vere, gledal v oči z dolgim, vročim pogledom. — Na ta trenutek sem čakal noč in dan, potrpežljivo in nestrpno, z jezo in v mrzlici, kot je pač prišlo.

— Zakaj? — je vprašala ter se počasi sklonila nazaj. Mrzla električna luč, ki jo je obsevala, je delala še večjim kontrast med njenim bledim obrazom ter njeno črno obleko.

— Hotel bi, da vam smem povedati resnico, — je rekel po kratkem obotavljanju. — Pošteno rečeno, da si ne upam. Vi se v toliki meri razlikujete od drugih žensk, in jaz nočem, — nočem za nič na svetu, da bi se srdili name.

Zdela mu je s skoro hvaležnim smehljajem v obraz.

— In vendar, — je hitro nadaljeval, — moram izkoristiti teh par minut, v katerih vas vidim, da govorim z vami neopaženo, da izkoristim, v kolikor je to v moji moči. Prosim vas, milostljiva gospa, dovolite mi srečo, da vas sempatam zopet vidim. — Ne, ni vam treba zmajati tako odklonjevalo z glavo, kajti za vas ni to nikaka kriviea, zame pa največja blažnost. Vsako lahko obožuje podobo svojega svetnika, kadar se mu zljubi, le miren mora biti. Moja usta ne bodo nikdar izrekla ničesar, česar nočete slišati, a moje oči zahtevajo nujno pogleda na vas.

Govoril je s pritajenim glasom in strastno. Srce Vere je burno utripalo, a vendar je rekla:

— Nemogoče je to, česar me prosite.

— Da vas zopet vidim?

— Da. Moj mož je bolan ter potrebuje moje oskrbe. V našo hišo vas raditega ne morem povabiti . . . Zardela je ter govorila nekoliko razburjena, ker se je spomnila neprijaznega obnašanja Lorenca. — Jaz samo pa ne grem skoro nikdar ven . . .

— Nikdar k gospej Herskot? — Ali ni nobene možnosti videti vas sempatam pri njej? — je vprašal skoro brez sape. — Na to sem mislil in na to sem upal . . .

— Ne, — je rekla energično, kot na kljub svoji lastni volji. — Jaz ne morem tega storiti. Jaz vem, da moj mož tega ne želi, ne želi da bi jaz . . . Nemogoče ji je bilo povedati mu, kako zelo ga sovraži Lorenc.

— Da bi govorili z menoj, — je izpopolnil trpko. — Moral bi biti seveda slep in gluh, da bi tega ne razumel. Zakaj pa, milostljiva gospa, — zakaj?

—Tega ne vem, — je rekla, potrta, da je morala podati tako priznanje. — Ker pa sem njegova žena, moram spoštovati njegovo voljo.

(Dalje prihodnjič.)

Prevara z ženitvijo.

Iz bolnišnice Vstajenja v Valladolidu, ki leži izven mestnih vrat, je stopil vojak. Svoj meč je rabil za palico, njegove noge niso imele nobene moči, obraz pa mu je bil skoraj rumen. Z vsem tem je kazal tako jasno, da je izgubil v dvajsetih dneh, čeprav letni čas še ni bil posebno vroč, v znoju toliko tekočine, kolikor je drugače morda v eni uri spravil vase. Delal je čisto majhne korake in noge so se mu zapletale, kakor pijancu.

Ko je prestopil vrata v mesto, je zagledal, da mu prihaja naproti prijatelj, katerega ni videl že čez šest mesecev. Ta se je prekrižal, kakor da je srečal prikazen, in pridruživši se mu, je rekel:

— Kaj pomeni to, gospod praporščak Campuzano? Ali je mogoče, da hodi vaše blagorodje še po teh krajih? Pri moji veri, če nisem mislil, da ste v Flandriji in sukate tam sulico, ne pa da tu vlačite svoj meč za seboj! Pa kakšna barva je to? In kakšna slabost!

Na to je odgovoril Campuzano:

— Ali hodim še po zemlji ali ne, na to vprašanje vam odgovarja, gospod licencijat Peralta, dejstvo, da stojim pred vami; kar se tiče vseh drugih vaših vprašanj, vam morem povedati le to, da prihajam ravnokar iz te bolnišnice in da sem tam s kopelmi spravil iz sebe štirinajst hudih uljes. Ta uljesa pa mi je bila naprtila ženska, ki sem jo bil vzel, dasi bi bil bolje storil, če bi je ne bil.

— Vaše blagorodje je torej oženjeno? — je odvrnil Peralta.

— Da, gospod, — je odgovorii Campuzano.

— Najbrž ženitev iz ljubezni? — je rekel Peralta. — Take ženitve imajo navadno za posledico kazen kesanja.

— Ne bi znal odgovoriti, ali je bilo iz ljubezni, — je dejal praporščak, — Vsekakor lahko rečem, da je ta zakon bolj bolezenski kakor ljubezenski; zakaj moja ženitev ali bolje zgrešitev mi je povzročila toliko bolezni, da je bilo treba, kar se tiče telesa, štirideset kopeli, predno sem se je otresel; kar se pa onih na dušr tiče, ne poznam sredstva, da bi mi jih samo nekoliko olajšalo. Toda glede na to, da mi še ni mogoče vzdržati dolgih pogovorov na cesti, mi bo vaše blagorodje dovolilo, da mu o drugi priliki z večjo udobnostjo poročam o svojih doživljajih, ki so najsposobnejši in najčudnejši, kar jih je čulo v vsem svojem življenju.

— Tako se pa že nisva domenila! — je rekel licencijat. — Prosim temveč, da stopite z menoj in boste moj gost — tam se lahko drug drugemu izpoveva. Moj obed je kakor nalašč za bolnika — sicer le za dve osebi, toda moj sluga si ga lahko nadomesti s kako pasteto. Če se vaš oslabeli želodec ne bo branil, si ureževa tudi vsak kos gnjati. Tada več vredno, nego vse drugo, je dobra volja, s katero vas vabim, ne samo na pot, ampak vas vabim za vselej, kadar bo izvolilo vaše blagorodje.

Campuzano se je zahvalil ter sprejel povabilo in ponudbo. Stopila sta še k Sv. Lovrencu in opravila sveto mašo, nakar ga je Peralta odvedel v svojo hišo, mu predložil obečamo, opetovano ga pozivljajoč, naj vzame še ter ga po konč-anem obedu naprosil, naj prične s pripovedovanjem svojih doživljajev, ki jih je tako drago plačal. Campuzano se ni dal dolgo prositi ampak je začel govoriti tako-le:

— Vaše blagorodje se bo gotovo spominjalo, da sem imel v tem mestu tovariša v osebi stotnika Pedra de Herera, ki je zdaj v Flandriji.

— Dobro se spominjam, — je odgovoril Peralta.

— Nekega dne torej, — je povzel Campuzano, — ko sva v gostilni "Pri solncu", kjer sva bila na hrani, ravno poobedovala, sta vstopili dve ženski, očividno iz boljših stanov, z dvema služabnicama. Prva se je začela kar stoje, opirajoč se na okno, pogovarjati s stotnikom; druga je sedla na stol poleg mene, zavita do brade v svoj plašč; celo od obraza se ji je videlo samo toliko, kolikor je dopuščala prozornost tega njenega plašča. In čeprav sem jo prelepo prosil, da bi ga odgrnila, se mi ni posrečilo, pregovoriti je. To pa mi je tembolj podžigalo željo, da bi jo videl. In da bi jo še bolj vzplamtel, je gospa, — bodisi nalašč, bodisi slučajno, — pokazala svojo prebelo roko z jako lepimi dragulji. Takrat sem bil velik gizdalin, s tisto debelo verigo, ki jo je vaše blagorodje gotovo opazilo na meni, s tistim perjem na klobuku in zaponko ter tisto pestro vojaško obleko. In v očeh svoje lastne norosti sem bil tako lep, da se mi je zdelo: vsaka mora kar umirati za menoj. Na take vrline torej oprt, sem jo rotil, naj se pokaže. Na to mi je ona odgovorila:

— Ne nadlegujte me! Živim čisto sama — recite le vašemu služabniku naj gre zdaj za menoj. In čeprav sem bolj poštena, nego bi bilo videti po tem mojem odgovoru, mi bo ljubo, da si me natančneje ogledate, že zato, ker se tako tudi jaz lahko prepričam, ali je vaša razumnost enaka vaši prikupnosti.

Poljubil sem ji roko za veliko izkazano mi milost, obetajoč si od nje zlatih gradov.

Stotnik je med tem končal svoj pogovor. Onidve sta odšli in takoj za njima moj sluga.

Stotnik mi je povedal, da ga je naprosila dama samo za uslugo, naj bi ji odposlal pismo na drugega stotnika v Flandriji, o katerem je rekla, da je njen bratranec, kar pa ni bilo res, ker on sam ve, da je le njen ljubimec.

No, jaz sem bil ves iz sebe radi snežnih rok, ki sem jih videl, in pol mrtev radi obraza, ki sem ga želel videti.

Drugi dan, ko sem si bil dal od svojega sluge pokazati pot, sem smel takoj vstopiti. Našel sem hišo, ki je bila še precej dobro opremljena, v njej pa žensko kakih tridesetih let, ki sem jo spoznal po njenih rokah.

Ni bila ravno izredno lepa, ali vendar ena tistih, v katero se človek zaljubi, če hoče ona. Posebno ker je imela tako sladek glas, da je prodiral iz ušes naravnost v srce. Imel sem ž njo dolg zaljubljen pogovor; bahal sem se, zbijal šale, ponujal, obečaval ter počel vse, kar se mi je zdelo potrebno, da se ji prikupim. Bila je pa videti že vajena takih in še boljših pripovedk in ponudb ter se je zdelo, da jih bolj posluša, nego verjame.

Skratka: vse štiri dni, ko sem jo zaporedoma posečal, sva samo zlože zidila, ne da bi dospel do zaželjenega sadu. Ves ta čas je bila hiša prazna, niti navideznih sorodnikov, niti navideznih prijateljev nisem opazil; za služkinjo pa je imela deklino, ki je bila videti bolj prekanjena nego neumna.

Naposled, ko sem že sam spreviden, da je za vojaka skrajni čas, to stvar končati tako ali tako, se je odločila gospa Dona Estefanija de Caicedo — zakaj to je bilo ime one, ki me je tam zadrževala — da mi je rekla te-le besede:

— Gospod praporščak Campuzano! Otročje bi bilo, če bi od vas zahtevala, da me imejte za svetnico. Grešnica sem bila in grešnica sem; toda ne na način, da bi nad mano mrmrali sosedje, ali se spodtikali tujci. Niti po svojih starših, niti po kakem drugem sorodniku nisem podedovala najmanjšega premoženja, a vendar velja oprema moje hiše poštenih dvatisoč petsto cekinov. In to vse v predmetih, kateri samo zato še niso gotov denar, ker jih ni nihče postavil na prodaj. S tem premoženjem iščem moža, kateremu se nameravam popolnoma posvetiti in kateremu hočem biti pokorna. In če bom zvezana ž njim, izpremenim svoje življenje ter ne bom skrbela za drugo, nego kako bi mu s čim večjo požrtvovalnostjo stregla. Zakaj ni ga princa, ki bi imel kuharja z bolj razvitim okusom od mene in bolj veščega, da da jedem pravi okus. Znam v resnici ukazovati in si preskrbeti pokorščino. Ne zapravljam, ampak spravljam. Kadar pride denar v moje roke, ni zato manj vreden, ampak več, če se obrne, kakor mu rečem jaz. Moje perilo, ki ga imam veliko in dobrega, ni nakupljeno po stojnicah, — ti prsti in prsti moje služkinje so ga spredli; in če bi bilo mogoče v hiši tkati, bi ga bila tudi sama stkala. Navajam vse te svoje vrline, ne da bi se bala kakega očitanja zaradi tega; zakaj, če ni drugače, mora človek povedati sam. Skratka: iščem moža, ki naj me ščiti, mi zapoveduje in me spoštuje, ne pa ljubimca, ki bi mi najprej suženjsko služil, potem pa me zaničeval. Če se torej vaše blagorodje hoče poslužiti prilike, ki se mu nudi — evo me, kakor sem in živim; podložna vsemu, kar vaše blagorodje zapove, razen da bi se spuščala v kake kupčije; zakaj kupčija je to in nič drugega, če se vsa stvar prepusti jezikom posredovalcev, ko takih zadev ne spravi nihče bolj v sklad ko udeleženca sama.

Jaz, ki sem imel tedaj svoj razum v peti namesto v črepinji, ker se me je bilo polastilo do nje toliko večje poželjenje, kakor ga je moja domišljija tudi še podžigala s pogledom na množino njenega imetja, ki sem ga videl že izpremenjenega v gotovino, sem govoril samo besede, ki so bile naravna posledica mojega uklenjenega razuma; češ, da sem blažen in presrečen, ker mi je nebo kakor po čudežu podarilo tako družico, da jo napravim za gospodarico svoje volje in tudi premoženja — premoženja, ki ni tako majhno, da bi z verigo okrog mojega vratu in drugimi dragulji, ki jih imam doma ter z nekaterimi vojaškimi gala-oblekami ne preseglo več od dveh tisoč cekinov; to premoženje, združeno z njenimi dva tisoč in petsto cekini, je zadostno, da se lahko umakneva v vasico, kjer sem rojen in kjer da imam nekaj posestva, katero prišteto k njenemu denarju in iztržku iz pridelkov bi nama nudilo prijetno in brezskrbno življenje.

Zaključek vsemu temu je bil, da sva se sklenila poročiti. Oba sva se podvizala, da si preskrbiva potrebne listine in v treh praznikih, združenih z veliko nočjo, sva bila oklicana, a četrti dan se je izvršila poroka.

Za pričo sta mi bila dva prijatelja in neki mladič, ki mi ga je ona je predstavila za svojega bratranca in kateremu sem se jaz z vso prisrčnostjo takoj ponudil za zvestega svaka. Tudi to, kakor vse druge dokaze moje ljubezni, mi je moja žena plačala s tako črnim in zavratnim izdajstvom, da komaj o tem govorim. No, čeprav je vse to, o čemer pripovedujem, živa resnica, le ni nikaka spovedna tajnost, da bi moral kaj zamolčati.

Moj sluga je prenesel kovčeg z mojimi rečmi v hišo moje žene. Pred njo sem vanj zaprl svojo dragoceno verigo, ji pokazal še tri ali štiri druge, čeprav ne tako velike, a vsekakor izvrstno izdelane, in tri ali štiri zaponke različne vrste; razgrnil sem pred njo svoje svečanostne obleke in peresa ter ji izročil za hišne potrebe približno štiristo realov, ki sem jih imel pri sebi.

Šest dni sem živel od ostankov svatbe in se šopiril po hiši kakor reven zet v hiši bogatega tasta; stopal sem po razkošnih preprogah, spal na holandskih rjuhah, svetil si s srebrnimi svečniki, zajutrkoval v postelji, vstajal ob enajstih, obedoval ob dvanajstih in ob dveh v sobani spet malo zadremal. Dona Estefanija in služkinja sta mi stregli z enako vnemo. Moj sluga, ki sem ga doslej poznal za lenega in nemarnega človeka, se je izpremenil v poskočnega smjaka. Če se je dona Estefanija kedaj za hip ločila od mene, je bilo to samo za to, da je hitela v kuhinjo, kjer mi je pripravila kako jed, ki mi je zbujala okus in oživljala tek.

(Konec prihodnjič.)

Kretanje parnikov - Shipping News

18. maja:
Columbus, Cherbourg, Bremen; Reliance, Cherbourg, Hamburg.

19. maja:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

20. maja:
Thuringia, Hamburg.

22. maja:
PARIS, HAVRE; SKUPNI IZLET.

25. maja:
Leviathan, Cherbourg, Bremen, Bremen.

26. maja:
Levlathan, Cherbourg.

26. maja:
Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen.

27. maja:
Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Deutschland, Cherbourg, Hamburg.

29. maja:
Olympic, Cherbourg.

1. junija:
Resolute, Cherbourg, Hamburg; Berlin, Cherbourg, Bremen.

2. junija:
Berengaria, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

3. junija:
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.

4. junija:
Republic, Cherbourg, Bremen

5. junija:
Majestic, Cherbourg; France, Havre; Zeeland, Cherbourg, Antwerp.

8. junija:
Muenchen, Cherbourg, Bremen.

9. junija:
Mauretania, Cherbourg; George Washington, Cherbourg, Bremen.

10. junija:
Hamburg, Cherbourg, Hamburg; Columbus, Cherebourg, Bremen.

12. junija:
Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Lapland, Cherbourg, Antwerp.

15. junija:
Reliance, Cherbourg, Hamburg.

16. junija:
Aquitania, Cherbourg; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.

17. junija:
Westphalia, Hamburg.

19. junija:
Olympic, Cherbourg; Pennland, Cherbourg, Antwerp; Sierra Ventana, Cherbourg, Bremen.

22. junija:
MARTHA WASHINGTON, TRST, SKUPNI IZLET.

23. junija:
Majestic, Cherbourg; Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.

26. junija:
France, Havre; Belgenland, Cherbourg, Antwerp.

29. junija:
Resolute, Cherbourg, Hamburg, Thuringia, Hamburg; Bremen, Cherbourg, Bremen.

30. junija:
Mauretania, Cherbourg; Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.

6. julija:
PRESIDENTE WILSON, TRST; DRUGI SKUPNI IZLET.

V STARI DOMOVINI

okraj Ilirska Bistrica je radi selitve naprodaj več kmetij z živim in mrtvim inventarjem. Pojasnila daje: **Miha Prosen, Vrbica, pošta Bisterza, Venezia Giulia, Italy.** ali pa: **Mary Zorman, 9803 Prince Ave., Cleveland, Ohio.**

NAZNANILO.

Vsem našim naročnikom v Chicago, Ill., naznanjamo, da jih bo v kratkem obiskal naš tamošnji večletni zastopnik

Mr. JOSEPH BLISH.

katerega toplo priporočamo in prosimo rojake, da mu gredo na roko, ter pri njem obnove naročnino.

Upravništvo.

SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1926

Cena 50c s poštnino vred.

z naročilom pošljite znamke ali money order na:

"Glas Naroda"
82 Cortlandt St.,
New York, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebo, da je natančno poučen o potnih listih, prtljagi in drugih stvareh.

Pojasnila, ki Vam jih zamoremo dati vsled naše dolgoletne izkušnje Vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem, 1924, zamorejo tudi nedržavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom najnovejše odredbe.

Kako dobiti svojce iz starega kraja.

Kdor želi dobiti sorodnike, ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščenih v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 naprej vsako leto po 671 priseljencev.

Ameriški državljani pa zamorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez, da bi bili šteti v kvoto. Starši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov pa imajo prednost v kvoti. Pišite po pojasnila.

Prodajamo vozne liste za vse proge; tudi preko Trsta zamorejo Jugoslovani sedaj potovati.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT ST., NEW YORK

Prav vsakdo -

kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLASI

v "Glas Naroda".

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

Pozor rojaki!

V zalogi imamo

SVETO PISMO

(stare in nove zaveze)

Knjiga je krasno trdo vezana ter stane $3.00.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street New York, N. Y.